

THE CONTRIBUTION OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN DIFFERENT SECTORS OF THE ROMANIAN ECONOMY

COBAN MARINA, dr.

email: mcoban.mcoban@gmail.com

Academia de Studii Economice a Moldovei,

str. Banulescu-Bodoni 61, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova,

tel. 022 40-27-79, www.ase.md

Abstract. The article presents the role of SMEs in the field of trade and services of the Romanian economy. Several indicators are analyzed: evolution of the number of enterprises in the field of trade and services, evolution of turnover, staff, total net investment and SMEs, gross value added at factor cost, gross value added at factor cost per employee, share SMEs in direct exports, the number of SMEs by size classes.

Keywords: small and medium-sized enterprises, turnover, net investment, gross value added

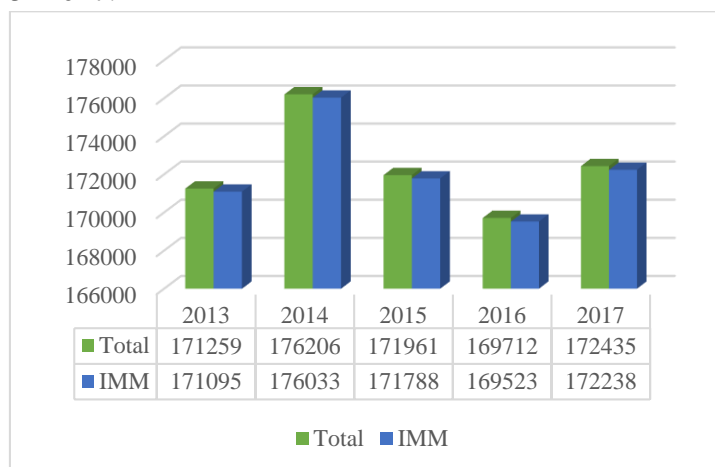
JEL CLASSIFICATION: M210

Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă barometrul dezvoltării economiei competitive și durabile, asigurând o evoluție uniformă prin crearea de noi locuri de muncă, aport considerabil în impozitele nete, oferirea unui vast asortiment de bunuri și servicii, diversificarea oportunităților economice ale populației. Întreprinderile mici și mijlocii activează în toate sectoarele economiei în industrie, în construcții, comerț și servicii.

Astfel în comerț întreprinderile mici și mijlocii activează în următoarele domenii:

- comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor;
- comerț cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete;
- comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor.

În figura 1 este prezentată evoluția numărului de întreprinderi active din comerț, pe total și IMM, în perioada 2013- 2017.

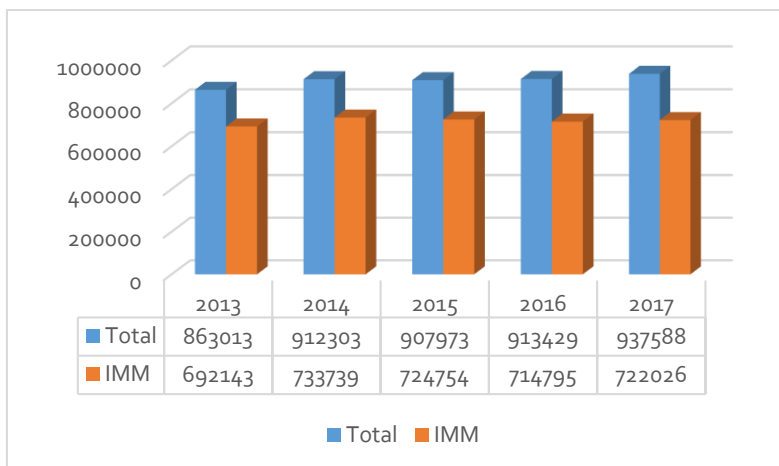
Figura 1. Evoluția numărului de întreprinderi active din comerț, pe total și IMM, în perioada 2013- 2017

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În perioada 2013-2017 numărul întreprinderilor mici și mijlocii ce au activat în comerț s-a majorat cu 1143. Ponderea întreprinderilor mici și mijlocii a constituit în 2013 -99,9% din totalul întreprinderilor în comerț. În cursul anului 2017 în comerț a funcționat un număr de 172238

întreprinderi mici și mijlocii. Din totalul de 172435 de întreprinderi, 99,9% erau întreprinderi mici și mijlocii.

În figura 2 este prezentat efectivul de personal din comerț, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017.

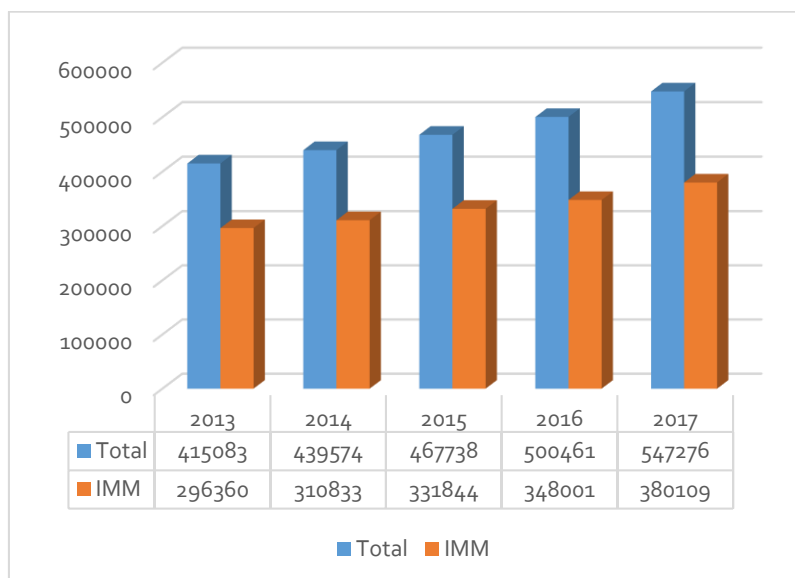

Figura 2. Efectivul de personal din comerț, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În 2013 din totalul de 863013 persoane al efectivului de personal la 31.12.2013, IMM dețineau o pondere de 80,2% (692143 persoane). În 2017 din totalul de 937588 persoane al efectivului de personal la 31.12.2017, IMM dețineau o pondere de 77,0% (722026 persoane).

În figura 3 este prezentată evoluția cifrei de afaceri pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017.

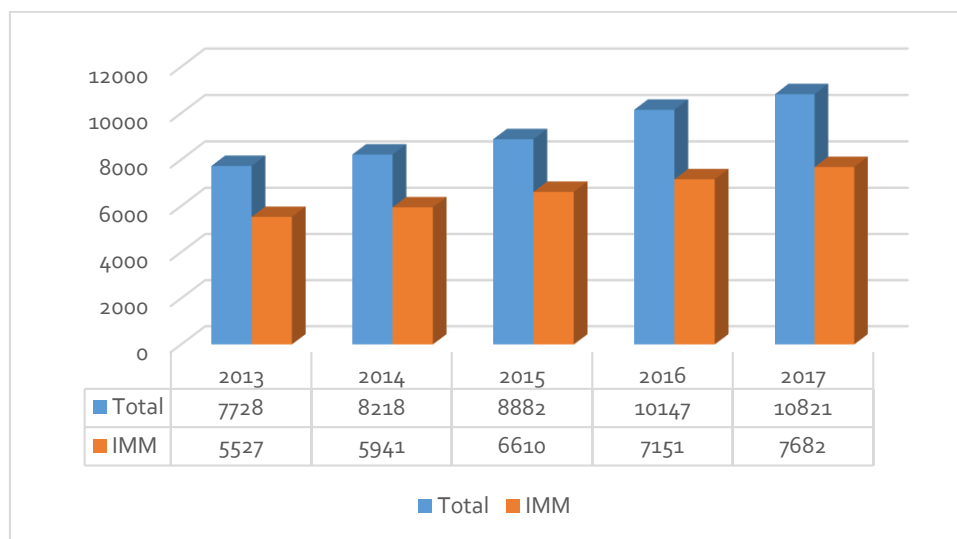

Figura 3. Evoluția cifrei de afaceri pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017, în mil. lei prețuri curente

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În anul 2013, în întreprinderile mici și mijlocii s-a realizat 71,4% (296360 milioane lei) din totalul cifrei de afaceri. În anul 2017, în întreprinderile mici și mijlocii s-a realizat 69,5% (380109 milioane lei) din totalul cifrei de afaceri.

În figura 4 este prezentată investiția netă realizată pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017.

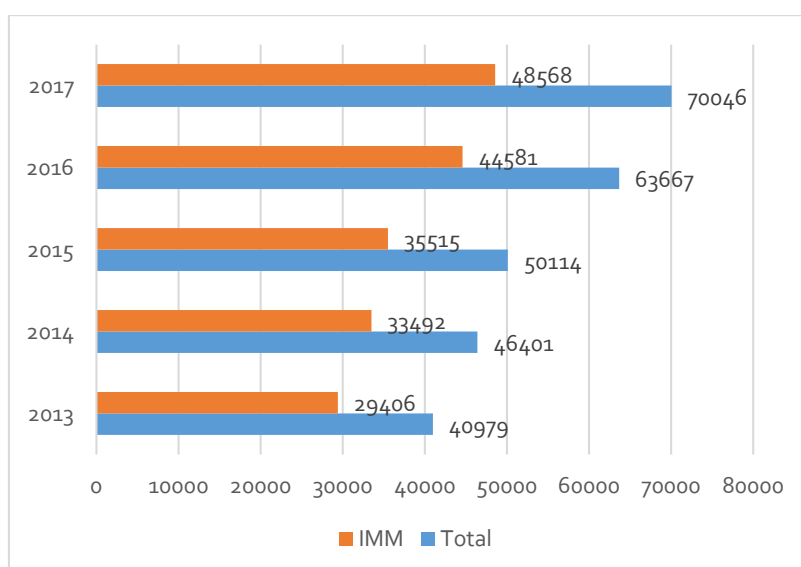

**Figura 4. Investiția netă realizată pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017, mil. lei
 prețuri curente**

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În totalul investițiilor nete realizate în anul 2013 (7728 milioane lei), întreprinderile mici și mijlocii au deținut ponderea de 71,5% (5527 milioane lei). În totalul investițiilor nete realizate în anul 2017 (10821 milioane lei), întreprinderile mici și mijlocii au deținut ponderea de 71,0% (7682 milioane lei), deci practic s-a menținut aceeași pondere.

În figura 5 este prezentată valoarea adăugată brută la costul factorilor pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017.

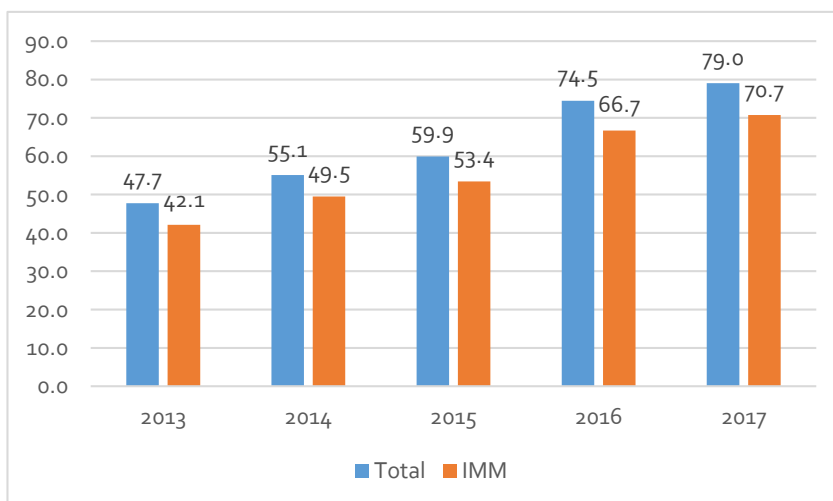

**Figura 5. Valoarea adăugată brută la costul factorilor pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017 - în mil. lei
 prețuri curente**

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În anul 2013, valoarea adăugată brută la costul factorilor a fost obținută în proporție de 71,8% (29406 milioane lei) în întreprinderile mici și mijlocii, iar în anul 2017, a fost obținută în proporție de 69,3% (48568 milioane lei).

În figura 6 este prezentată valoarea adăugată brută la costul factorilor pe salariat, în comerț, în perioada 2013–2017.

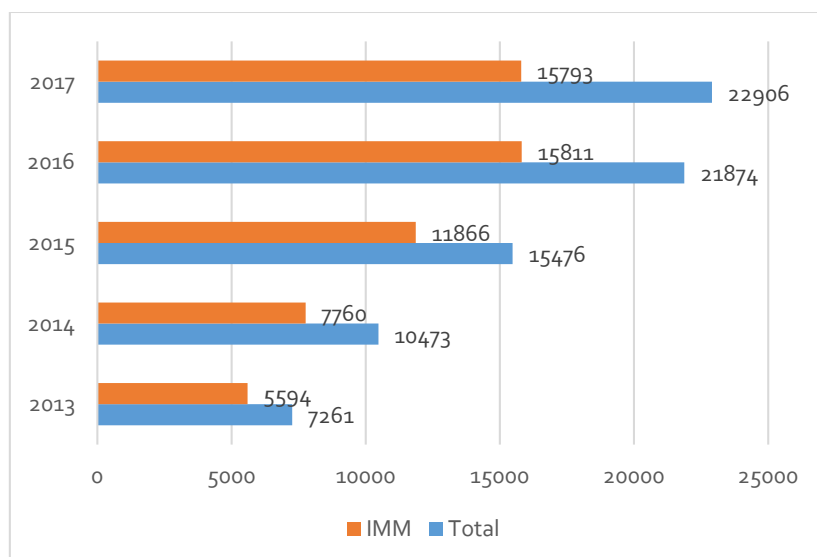

Figura 6. Valoarea adăugată brută la costul factorilor pe salariat, în comerț, în perioada 2013 – 2017 - mii lei prețuri curente/salariat

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

Valoarea adăugată brută pe salariat, *productivitatea aparentă*, a înregistrat nivele mai mici în IMM decât pe total întreprinderi în perioada 2013-2017.

În figura 7. este prezentat rezultatul brut al exercițiului pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017.

Figura 7. Rezultatul brut al exercițiului pe total comerț și IMM, în perioada 2013 – 2017, în mil. lei prețuri curente

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

Rezultatul brut al exercițiului (profitul) înregistrat la nivelul anului 2013 a fost de 7261 milioane lei, din care 5594 milioane lei au fost obținute în întreprinderile mici și mijlocii, iar la nivelul anului 2017 a fost de 22906 milioane lei, din care 15793 milioane lei au fost obținute în întreprinderile mici și mijlocii.

Întreprinderile mici și mijlocii oferă servicii în următoarele domenii: transporturi terestre și transporturi prin conducte; transporturi pe apă; transporturi aeriene; depozitare și activități auxiliare pentru transporturi; activități de poștă și de curier; hoteluri și alte facilități de cazare; restaurante și alte activități de servicii de alimentație; activități de editare; activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune, înregistrări audio și activități de editare muzicală; activități de difuzare și transmitere de programe; telecomunicații; activități de servicii în tehnologia informației; activități de servicii informatice; tranzacții imobiliare; activități juridice și de contabilitate; activități ale direcțiilor, birourilor administrative centralizate, activități de management și de consultanță în management; activități de arhitectură și inginerie, activități de testări și analiză tehnică; cercetare-dezvoltare; publicitate și activități de studiere a pieței; alte activități profesionale, științifice și tehnice; activități veterinare; activități de închiriere și leasing; activități de servicii privind forța de muncă; activități ale agențiilor turistice și ale tur-operatorilor afte servicii de rezervare și asistență turistică; activități de investigații și protecție; activități de peisagistică și servicii pentru clădiri; activități de secretariat servicii suport și afte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor; învățământ; activități referitoare la sănătate umană; servicii combinate de îngrijire medicală și asistență socială; activități de creație și interpretare artistică; activități ale bibliotecilor, arhivelor, muzeelor și alte activități culturale; activități de jocuri și pariuri; activități sportive, recreative și distractive; reparații de calculatoare, de articole personale și de uz gospodăresc.

În figura 8. este prezentată evoluția numărului de întreprinderi active din servicii, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017.

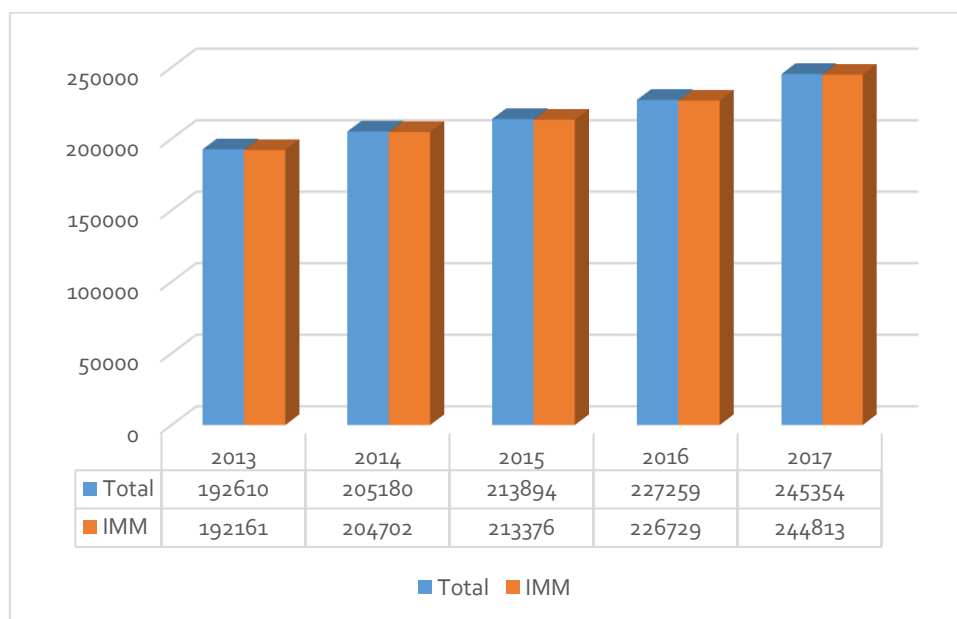
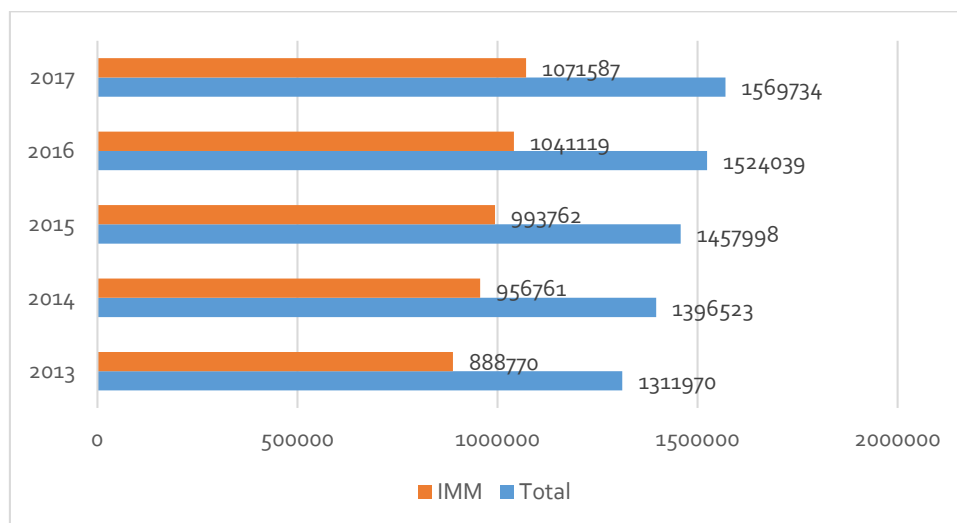

Figura 8. Evoluția numărului de întreprinderi active din servicii, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În perioada 2013-2017 numărul întreprinderilor mici și mijlocii a crescut de la 192161 în 2013 la 244813 în 2017. Din totalul de 192610 de întreprinderi în 2013, 99,8% erau întreprinderi mici și mijlocii. În cursul anului 2017 din totalul de 245354 de întreprinderi, la fel 99,8% erau întreprinderi mici și mijlocii.

În figura 9. este prezentat efectivul de personal din servicii, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017.

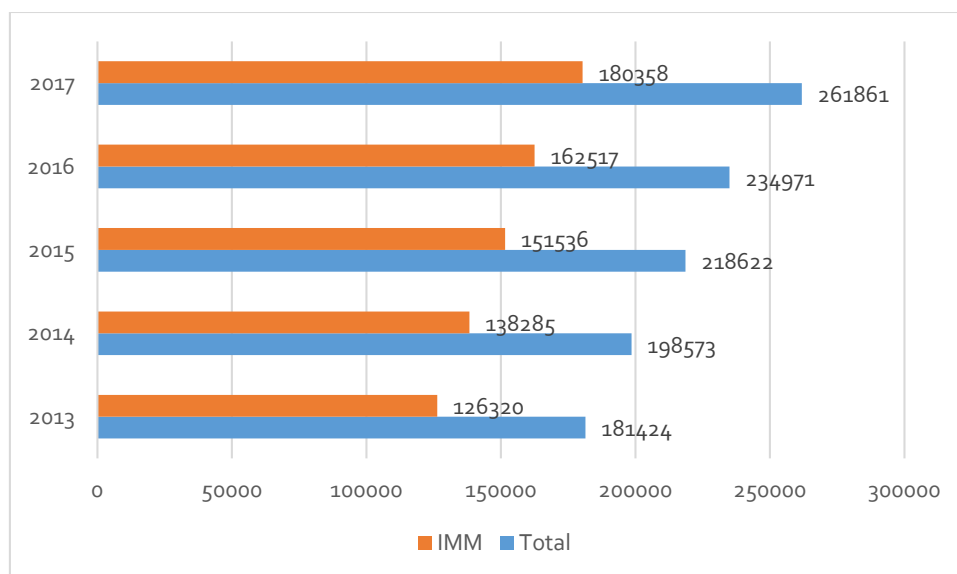

Figura 9. Efectivul de personal din servicii, pe total și IMM, în perioada 2013 – 2017

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

Din totalul de 1311970 persoane al efectivului de personal la 31.12.2013, întreprinderile mici și mijlocii dețineau 67,7% (888770 persoane). Din totalul de 1569734 persoane al efectivului de personal la 31.12.2017, întreprinderile mici și mijlocii dețineau 68,3% (1071587 persoane).

În figura 10. este prezentată evoluția cifrei de afaceri pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017.

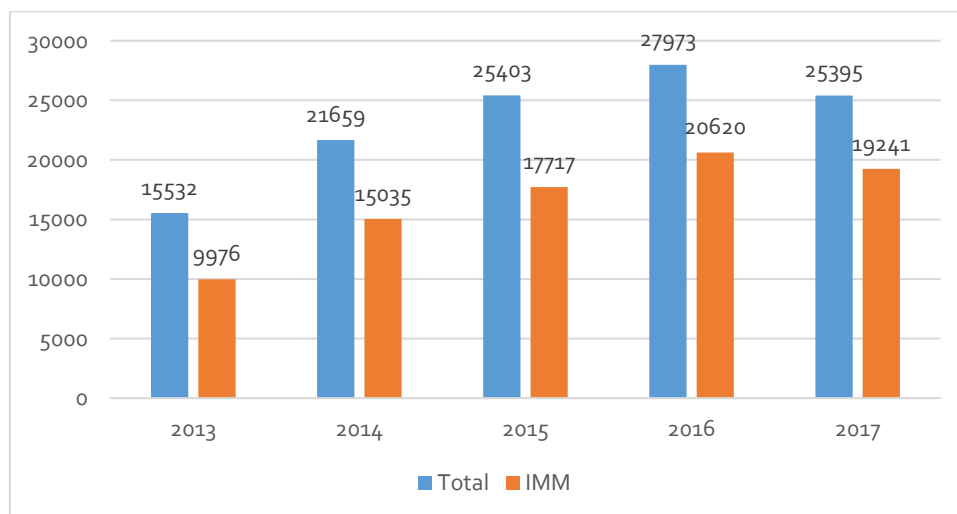

Figura 10. Evoluția cifrei de afaceri pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017, în mil. lei prețuri curente

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În anul 2013 în întreprinderile mici și mijlocii s-a realizat 69,6% (126320 milioane lei) din totalul cifrei de afaceri. În anul 2017 în întreprinderile mici și mijlocii s-a realizat 68,9% (180358 milioane lei) din totalul cifrei de afaceri.

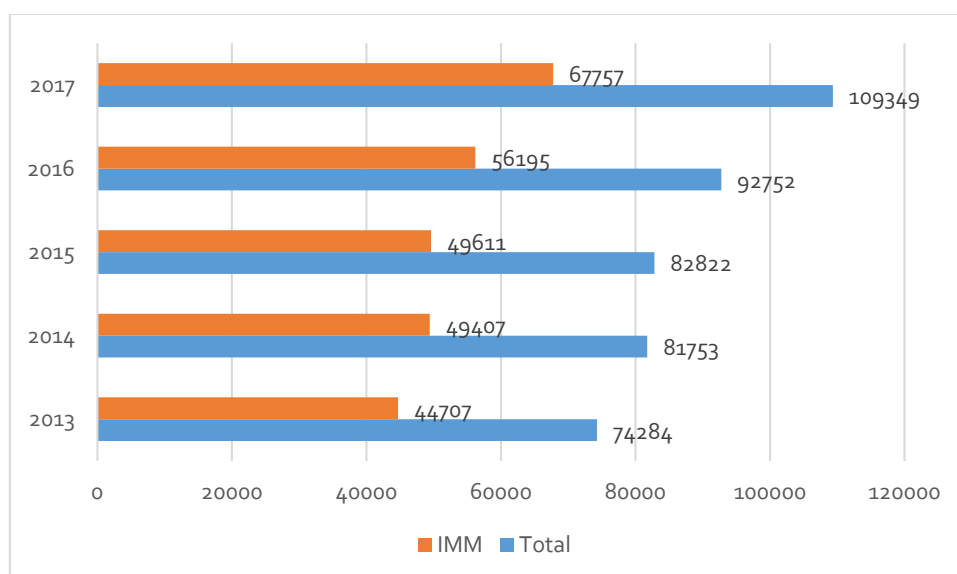
În figura 11 este prezentată investiția netă realizată pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017.

Figura 11. Investiția netă realizată pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017, mil. lei prețuri curente
 Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În totalul investițiilor nete realizate în anul 2013 (15532 milioane lei) întreprinderile mici și mijlocii au deținut ponderea de 64,2% (9976 milioane lei). În totalul investițiilor nete realizate în anul 2017 (25395 milioane lei) întreprinderile mici și mijlocii au deținut ponderea de 75,8% (19241 milioane lei). Structura investițiilor nete pe surse de finanțare în anul 2017 s-a prezentat astfel: surse proprii 88,4%; credite interne 4,0%; credite externe 0,1%; buget de stat și bugete locale 2,2%; capital străin 0,3% și alte surse 5,0%. Pentru IMM structura pe surse de finanțare a cuprins 93,7% surse proprii; 4,3% credite interne; 0,1% credite externe; 0,3% buget de stat și bugete locale; 0,2% capital străin și alte surse 1,4%.

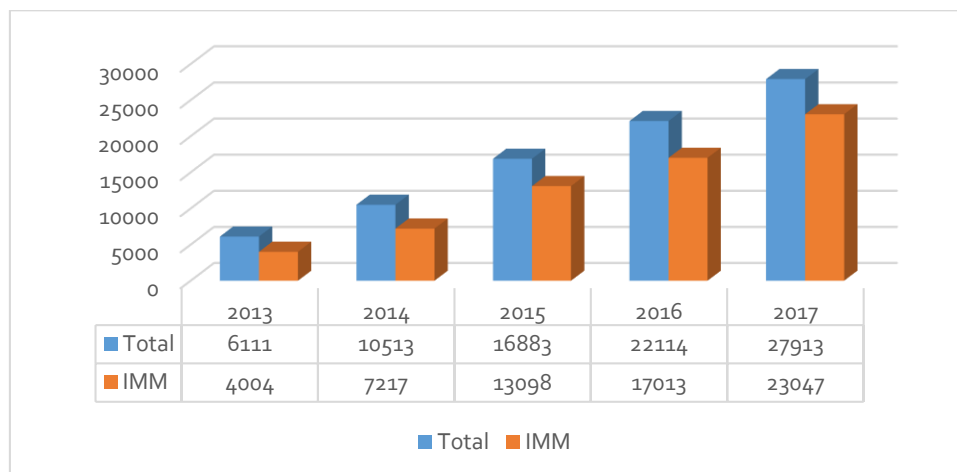
În figura 12 este prezentată valoarea adăugată brută la costul factorilor pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017.

Figura 12. Valoarea adăugată brută la costul factorilor pe total servicii și IMM, în perioada 2013– 2017, în mil. lei prețuri curente
 Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

În anul 2013, valoarea adăugată brută la costul factorilor a fost obținută în proporție de 60,2% (44707 milioane lei) în întreprinderile mici și mijlocii. În anul 2017, valoarea adăugată brută la costul factorilor a fost obținută în proporție de 62% (67757 milioane lei) în întreprinderile mici și mijlocii.

În figura 13 este prezentată rezultatul brut al exercițiului pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017 - în mil. lei prețuri curente

Figura 13. Rezultatul brut al exercițiului pe total servicii și IMM, în perioada 2013 – 2017, în mil. lei prețuri curente

Sursa: alcătuit de autor în baza datelor statistice

Rezultatul brut al exercițiului (profitul) înregistrat la nivelul anului 2013 a fost de 6111 milioane lei, din care 4004 milioane lei au fost obținute în întreprinderile mici și mijlocii. Rezultatul brut al exercițiului (profitul) înregistrat la nivelul anului 2017 a fost de 27913 milioane lei, din care 23047 milioane lei au fost obținute în întreprinderile mici și mijlocii.

Prin prisma celor prezentate concluzionăm că întreprinderile mici și mijlocii:

- constituie o parte importantă a infrastructurii de care depinde economia;
- contribuie la oferirea produselor din diverse ramuri;
- generează locuri de muncă;
- constituie o sursă de concurență;
- joacă un rol important în combinarea factorilor de producție și încurajarea investițiilor;
- manifestă dinamism în condițiile economiei de piață, situație atestată de evoluția lor, a volumului cifrei de afaceri și a mărimii forței de muncă ocupate;
- prezintă flexibilitate și adaptabilitate ridicate la cerințele și schimbările pieței.

BIBLIOGRAFIE

1. *Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească anul 2014* (coordonator: Elena Mihaela Iagăr). România: Institutul național de statistică, 2015.
2. *Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească anul 2015* (coordonator: Elena Mihaela Iagăr). România: Institutul național de statistică, 2017.
3. *Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească anul 2016* (coordonator: Elena Mihaela Iagăr). România: Institutul național de statistică, 2018.
4. *Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească anul 2017* (coordonator: Elena Mihaela Iagăr). România: Institutul național de statistică, 2019.
5. *România în cifre. Breviar statistic* (coordonator Tudorel Andrei). România: Institutul național de statistică, 2018.